

USTAWA
z dnia 30 czerwca 1970 r.
o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

Żołnierzem zawodowym może być osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, o nieposzlakowanej opinii, której wierność dla Rzeczypospolitej Polskiej nie ulega wątpliwości, posiadająca odpowiednie kwalifikacje oraz zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej.

Art. 2.

1. Żołnierze zawodowi pełnią służbę wojskową w interesie Rzeczypospolitej Polskiej. Służba ta wymaga w każdych okolicznościach zdyscyplinowania, lojalności i poświęcenia.
2. Państwo zapewnia żołnierzom zawodowym warunki umożliwiające pełne oddanie się służbie Narodowi i Ojczyźnie oraz zapewniające godziwe życie, rekompensując odpowiednio trud i wyrzeczenia związane z pełnieniem zawodowej służby wojskowej.

Art. 3.

1. Żołnierze zawodowi tworzą kadre zawodową Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej "Siłami Zbrojnymi".
2. Kadra zawodowa Sił Zbrojnych składa się z następujących korpusów:
 - 1) korpusu oficerów zawodowych,
 - 2) korpusu chorążych zawodowych,
 - 3) korpusu podoficerów zawodowych.
3. Korpusy oficerów, chorążych i podoficerów zawodowych dzielą się na korpusy osobowe.
4. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia, tworzy i znosi korpusy osobowe oraz ustala ich podział na grupy i specjalności wojskowe.

Art. 4.

1. Żołnierze zawodowi są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.
2. Żołnierze zawodowi pełnią czynną służbę wojskową jako służbę stałą lub służbę kontraktową.

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 1997 r. Nr 10 poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 944, 1998 r. Nr 162, poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7, z 2001 r. Nr 85, poz. 925, Nr 88, poz. 961, Nr 154, poz. 1800 i 1801, z 2002 r. Nr 141, poz. 1184, Nr 200, poz. 1687, Nr 240, poz. 2052; z 2003 r. Nr 45, poz. 391.

Art. 5.

Czynną służbę wojskową na zasadach określonych w ustawie pełnią również osoby powołane do tej służby w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych.

Art. 6.

1. Zdolność fizyczną i psychiczną do zawodowej służby wojskowej ustalają wojskowe komisje lekarskie.
2. Do wojskowej komisji lekarskiej kieruje się osobę, która zgłosiła się do zawodowej służby wojskowej, i żołnierza zawodowego z urzędu lub na wniosek zainteresowanego.
3. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia zasady oceny stopnia zdolności fizycznej i psychicznej do zawodowej służby wojskowej i orzekania o tej zdolności oraz właściwość i tryb postępowania wojskowych komisji lekarskich w tych sprawach.

Art. 7.

1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:
 - 1) "żołnierzach zawodowych" bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć żołnierzy pełniących stałą lub kontraktową zawodową służbę wojskową,
 - 2) "potrzebach Sił Zbrojnych", należy przez to rozumieć zapotrzebowanie na żołnierzy zawodowych w poszczególnych korpusach kadry zawodowej i korpusach osobowych (grupach i specjalnościach wojskowych), o określonych dla poszczególnych stanowisk służbowych stopniach wojskowych, wymaganiach kwalifikacyjnych i grupach uposażenia, wynikające z etatów jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej i posiadanych środków budżetowych,
 - 3) "stanowisku służbowym", należy przez to rozumieć przewidziane w etacie jednostki organizacyjnej miejsce żołnierza zawodowego w hierarchii służbowej jednostki, z określoną dla tego stanowiska nazwą, stopniem wojskowym, wymaganiami kwalifikacyjnymi, korpusem osobowym, grupą i specjalnością wojskową oraz grupą uposażenia,
 - 4) "modelu przebiegu służby oficera zawodowego", należy przez to rozumieć wykaz typowych, dla oficerów zawodowych, stanowisk służbowych o stopniach etatowych do stopnia pułkownika (komandora) włącznie, powiązany z podaniem wymaganych predyspozycji i wieku żołnierza, a także okresu zajmowania tych stanowisk wynoszącego od 2 do 5 lat.
2. Przewidziane w ustawie uprawnienia dowódców jednostek wojskowych w stosunku do żołnierzy zajmujących stanowiska służbowe dowódców jednostek przysługują ich bezpośrednim przełożonym.

Rozdział 2

Powołanie do zawodowej służby wojskowej

Art. 8.

1. Stosunek służbowy żołnierza zawodowego w służbie stałej powstaje w drodze powołania, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się do tej służby.
2. Stosunek służbowy żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej powstaje w drodze powołania, na podstawie umowy, zwanej dalej "kontraktem", zawartej pomiędzy osobą, która dobrowolnie zgłosiła się do tej służby, a właściwym organem wojskowym.
- 2a. Powołanie do służby stałej lub kontraktowej może nastąpić, jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych.
3. Kontrakt zawiera się na okres pięciu lat. Zawarcie kontraktu z tą samą osobą może nastąpić najwyżej trzykrotnie.
4. Do zawodowej służby wojskowej powołuje Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy. Minister Obrony Narodowej określa organy wojskowe właściwe do zawierania kontraktów.

Art. 9.

Powołanie do zawodowej służby wojskowej następuje:

- 1) do służby stałej - na czas nieokreślony,
- 2) do służby kontraktowej - na czas trwania kontraktu.

Art. 10.

1. Do służby stałej powołuje się żołnierza bezpośrednio po ukończeniu szkoły wojskowej kształcącej kandydatów na żołnierzy zawodowych i mianowaniu na pierwszy stopień wojskowy w odpowiednim korpusie.
2. Do służby stałej powołuje się również żołnierza skierowanego przez właściwy organ wojskowy na studia lub naukę do szkoły niewojskowej, bezpośrednio po ukończeniu tych studiów lub nauki i mianowaniu na pierwszy stopień wojskowy w odpowiednim korpusie.
3. W razie mianowania na pierwszy stopień oficerski słuchacza akademii wojskowej w czasie odbywania studiów, równocześnie z mianowaniem powołuje się go do służby stałej.

Art. 11.

Do służby stałej może być powołany żołnierz, który odbywał studia lub naukę w szkole kształcącej kandydatów na oficerów lub chorążych zawodowych, lecz jej nie ukończył, odpowiednio w korpusie chorążych lub podoficerów, po mianowaniu na pierwszy stopień wojskowy w odpowiednim korpusie.

Art. 12.

1. Absolwent szkoły wojskowej oraz żołnierz, o którym mowa w art. 10 ust. 3, powołany do służby stałej, pełnią tę służbę jako obowiązkową:
 - 1) oficer - przez pierwsze 12 lat,
 - 2) chorąży - przez pierwsze 8 lat,
 - 3) podoficer - przez pierwsze 7 lat.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do żołnierza skierowanego przez właściwy organ wojskowy na studia lub naukę do szkoły niewojskowej.
3. Dla podoficera zawodowego początkowe dwanaście miesięcy służby obowiązkowej jest okresem próbnym.
4. Po upływie okresu służby obowiązkowej żołnierze zawodowi, o których mowa w ust. 1, pełnią nadal służbę stałą bez odrębnego powołania.

Art. 13.

1. Do służby kontraktowej może być powołany:
 - 1) w korpusie oficerów:
 - a) oficer rezerwy,
 - b) absolwent szkoły wyższej niewojskowej, który odbył przeszkolenie wojskowe i złożył egzamin na oficera, po mianowaniu na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki)
- jeżeli posiada wykształcenie wyższe o kierunku przydatnym w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową,
 - 2) w korpusie chorążych:
 - a) chorąży rezerwy,
 - b) podoficer rezerwy, który odbył zasadniczą służbę wojskową oraz posiada wykształcenie średnie o kierunku przydatnym w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową, po mianowaniu na stopień młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki),
 - c) podoficer nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, który posiada wykształcenie średnie o kierunku przydatnym w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową, i odbył co najmniej dwanaście miesięcy nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, po mianowaniu na stopień wojskowy młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki),
 - 3) w korpusie podoficerów:
 - a) podoficer rezerwy,
 - b) żołnierz rezerwy, który odbył zasadniczą służbę wojskową oraz ukończył specjalistyczne przeszkolenie wojskowe lub posiada zawód przydatny w korpusie osobowym, w jakim ma pełnić zawodową służbę wojskową,
 - c) żołnierz nadterminowej zasadniczej służby wojskowej, po odbyciu co najmniej dwunastu miesięcy tej służby

- po mianowaniu na stopień wojskowy plutonowego (bosmanmata), jeżeli posiadał niższy stopień wojskowy.
2. Dla żołnierza zawodowego powołanego do służby kontraktowej początkowe dwanaście miesięcy służby w ramach pierwszego kontraktu jest okresem próbnym.

Art. 14.

1. Żołnierz zawodowy lub właściwy organ wojskowy mogą oświadczyć na piśmie, najpóźniej na jeden miesiąc przed upływem okresu próbnego, o zamiarze rozwiązania stosunku służbowego. W takim przypadku, z dniem upływu okresu próbnego, żołnierza zwalnia się z zawodowej służby wojskowej.
2. W przypadku niezłożenia oświadczeń, żołnierz zawodowy nadal pełni służbę bez odrębnego powołania.

Art. 15.

Najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem okresu, na jaki został zawarty kontrakt, żołnierz zawodowy albo Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy mogą wystąpić z wnioskiem o zawarcie kolejnego kontraktu. W przypadku zawarcia kolejnego kontraktu, żołnierz zawodowy nadal pełni służbę kontraktową.

Art. 16.

1. Żołnierz zawodowy w służbie kontraktowej może być powołany na swój wniosek do służby stałej, jeżeli posiada co najmniej dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej oraz przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych.
2. Z inicjatywą powołania żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej do służby stałej może wystąpić również Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy.
3. W razie pozytywnej decyzji organu, o którym mowa w ust. 2, żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej powołuje się do służby stałej z chwilą upływu terminu kontraktu.

Art. 17.

1. W przypadku uzasadnionym potrzebami Sił Zbrojnych do zawodowej służby wojskowej, pełnionej jako służba kontraktowa, w korpusie oficerów może być powołana osoba nie spełniająca warunków określonych w art. 13 ust. 1 pkt 1, jeżeli posiada szczególne kwalifikacje lub umiejętności.
2. Osobę określoną w ust. 1 powołuje się do służby kontraktowej po mianowaniu na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki).
3. Dla żołnierza zawodowego powołanego do służby kontraktowej w trybie, o którym mowa w ust. 1, początkowe dwanaście miesięcy służby w ramach pierwszego kontraktu jest okresem próbnym.

Art. 18.

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb powoływania do zawodowej służby wojskowej,
- 2) szczegółowe warunki mianowania na stopnie wojskowe osób, o których mowa w art. 11 i art. 17 ust. 1.

Art. 19.

1. Pracownik powołany do zawodowej służby wojskowej zachowuje prawo do ostatnio pobieranego wynagrodzenia z zakładu pracy do końca miesiąca kalendarzowego, w którym jest obowiązany stawić się do pełnienia tej służby.
2. Zakład pracy jest obowiązany umożliwić pracownikowi wykorzystanie należnego mu urlopu wypoczynkowego przed dniem stawienia się do pełnienia służby albo wypłacić ekwiwalent pieniężny za nie wykorzystany urlop.
3. Stosunek pracy z pracownikiem powołanym do zawodowej służby wojskowej ulega rozwiązaniu z mocy prawa z dniem stawienia się do tej służby.

Rozdział 3**Przebieg zawodowej służby wojskowej****Art. 20.**

1. Żołnierz zawodowy pełni służbę w jednostce organizacyjnej resortu obrony narodowej po wyznaczeniu na odpowiednie stanowisko służbowe.
2. Oficer pełniący zawodową służbę wojskową jako służbę stałą, który spełnia łącznie następujące warunki:
 - 1) został zwolniony z zajmowanego stanowiska służbowego w jednostce wojskowej, w której pełnił służbę, w związku z rozformowaniem tej jednostki lub zmniejszeniem jej stanu etatowego,
 - 2) nie ukończył 50 lat,
 - 3) posiada co najmniej dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej,
 - 4) wyraził na piśmie zgodę na pełnienie dalszej służby w jednostce wojskowej wskazanej przez właściwy organ wojskowy w dowolnym garnizonie,może być przeniesiony do rezerwy kadrowej, jeżeli właściwy organ wojskowy przewiduje wyznaczenie go na odpowiednie stanowisko służbowe w okresie nie dłuższym niż 3 lata. Łączny czas pozostawania w rezerwie kadrowej w okresie pełnienia zawodowej służby wojskowej nie może być dłuższy niż 5 lat.
3. Żołnierz zawodowy, z wyjątkiem wymienionego w ust. 2, zwolniony z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego może być przeniesiony do dyspozycji Ministra Obrony Narodowej lub określonego przez niego organu wojskowego, jeżeli przewiduje się wyznaczenie go na nowe stanowisko służbowe lub zwolnienie z zawodowej służby wojskowej. Okres pozostawania żołnierza zawodowego w dyspozycji nie może być dłuższy niż 1 rok.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, warunki i tryb przenoszenia żołnierzy zawodowych do rezerwy

kadrowej albo dyspozycji oraz szczegółowe zasady pełnienia przez nich służby wojskowej w okresie przebywania w rezerwie kadrowej albo dyspozycji.

Art. 20a.

1. Żołnierz zawodowy może być wyznaczony, za jego pisemną zgodą, do pełnienia służby na odpowiednim stanowisku służbowym w jednostce organizacyjnej poza resortem obrony narodowej.
2. Żołnierz zawodowy może być wyznaczony, za jego pisemną zgodą, do pełnienia służby poza granicami państwa z zastrzeżeniem ust. 3.
3. W przypadku kierowania poza granice państwa jednostek wojskowych wydzielonych z Sił Zbrojnych w celu udziału w:
 - 1) konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia sił państwa lub państw sojusznicznych,
 - 2) misji pokojowej,
 - 3) akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom,
 - 4) szkoleniach i ćwiczeniach wojskowych,
 - 5) akcjach ratowniczych, poszukiwawczych lub humanitarnych,
 - 6) przedsięwzięciach reprezentacyjnych- zgoda żołnierza zawodowego nie jest wymagana.
4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe zasady i tryb postępowania przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych do pełnienia służby poza resortem obrony narodowej albo poza granicami Państwa oraz organy wojskowe właściwe w tych sprawach,
 - 2) jednostki organizacyjne (stanowiska) poza resortem obrony narodowej, w których żołnierze zawodowi mogą pełnić służbę,
 - 3) uprawnienia i obowiązki żołnierzy zawodowych wyznaczonych do pełnienia służby w jednostkach poza resortem obrony narodowej albo poza granicami Państwa.

Art. 21.

1. Żołnierzy zawodowych w służbie stałej przenosi się w stan nieczynny:
 - 1) w razie wybrania na posła na Sejm lub senatora,
 - 2) w razie wybrania na stanowisko pracownika samorządowego.
2. Jeżeli nie sprzeciwiają się temu interesy służby, żołnierze zawodowi w służbie stałej mogą być przenoszeni w stan nieczynny:
 - 1) na swój wniosek - w celu sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny przez czas dłuższy niż sześćdziesiąt dni,
 - 2) z urzędu - w razie uznania ich przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolnych do zawodowej służby wojskowej, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że odzyskają oni zdolność do tej służby,
 - 3) w celu podjęcia zatrudnienia w organach administracji państwowej, organach państwowych jednostek organizacyjnych, organach samorządu terytorialnego, u przedsiębiorców lub organizacjach społecznych - na wniosek tych organów, podmiotów lub organizacji.

3. Żołnierz zawodowy w służbie stałej może pozostawać w stanie nieczynnym łącznie nie dłużej niż pięć lat w okresie zawodowej służby wojskowej. Ograniczenia tego nie stosuje się do posłów na Sejm i senatorów.

Art. 22.

1. W stanie nieczynnym żołnierz zawodowy:
 - 1) nie wykonuje zadań służbowych,
 - 2) nie otrzymuje z wojska uposażenia i innych należności pieniężnych oraz świadczeń w naturze, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 21 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz świadczeń finansowych określonych w przepisach o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
 - 3) nie może być zwolniony z zawodowej służby wojskowej, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 75 ust. 1,
 - 4) nie może być mianowany na kolejny stopień wojskowy.
2. Okres przebywania w stanie nieczynnym zalicza się żołnierzowi zawodowemu do wszelkich uprawnień uzależnionych od stażu czynnej służby wojskowej.

Art. 23.

1. Żołnierz zawodowy przeniesiony w stan nieczynny wraca w stan czynny bez odrębnego powołania z dniem ustania przyczyny, która spowodowała przeniesienie go w stan nieczynny.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, żołnierza zawodowego wyznacza się w miarę możliwości na to samo lub równorzędne stanowisko służbowe, jakie zajmował w dniu przeniesienia w stan nieczynny.

Art. 24.

Minister Obrony Narodowej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przenoszenia żołnierzy zawodowych w stan nieczynny oraz właściwość organów w tych sprawach, a także szczególne uprawnienia i obowiązki żołnierzy zawodowych pozostających w tym stanie.

Art. 25.

1. Żołnierz zawodowy podlega opiniowaniu służbowemu w formie:
 - 1) opiniowania okresowego, przeprowadzanego corocznie,
 - 2) opiniowania specjalnego, przeprowadzanego w zależności od potrzeb.
2. W wydanej opinii okresowej przełożony zamieszcza ogólną ocenę o opiniowanym żołnierzu zawodowym, wyrażoną w skali od 1 do 6 (niedostateczna, mierna, dostateczna, dobra, bardzo dobra, wzorowa).
3. Przełożony jest obowiązany zapoznać żołnierza zawodowego z wydaną o nim opinią służbową w ciągu trzydziestu dni od dnia jej sporządzenia.
4. Żołnierzowi zawodowemu przysługuje prawo wniesienia odwołania od wydanej o nim opinii służbowej do wyższego przełożonego w terminie czternastu dni od dnia zapoznania się z opinią.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb opiniowania żołnierzy zawodowych, zapoznawania ich z opinią służbową oraz tryb wnoszenia i rozpatrywania od nich odwołań.

Art. 26.

1. Stopniami wojskowymi żołnierzy zawodowych są stopnie ustanowione w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Nadanie żołnierzowi zawodowemu pierwszego i kolejnych stopni wojskowych następuje w drodze mianowania.
3. Pierwszym stopniem wojskowym jest:
 - 1) w korpusie oficerów zawodowych - stopień podporucznika (podporucznika marynarki),
 - 2) w korpusie chorążych zawodowych - stopień młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki),
 - 3) w korpusie podoficerów zawodowych - stopień plutonowego (bosmanmata).

**ust. 4 w art. 26
skreślony**

Art. 27.

1. Warunkiem mianowania na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) jest ukończenie wyższej szkoły wojskowej, z zastrzeżeniem przypadków wymienionych w ust. 2 pkt 2, albo posiadanie wyższego wykształcenia i złożenie egzaminu na oficera.
2. Na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) mianuje się:
 - 1) absolwentów:
 - a) wyższych szkół oficerskich,
 - c) wyższych szkół niewojskowych, którzy zostali skierowani na studia wyższe przez właściwe organy wojskowe,
 - 2) słuchaczy Wojskowej Akademii Technicznej i Akademii Marynarki Wojennej - po ukończeniu IV roku studiów i złożeniu egzaminu na oficera.
3. Jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych, na stopień wojskowy podporucznika (podporucznika marynarki) może być mianowany - po złożeniu egzaminu na oficera - chorąży lub podoficer zawodowy, który w wyniku ukończenia studiów wyższych nabył kwalifikacje przydatne do pełnienia służby na stanowisku przewidzianym dla oficera i posiada co najmniej bardzo dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej oraz nie przekroczył 35 lat życia.

**lit. b) w pkt 1 w ust. 2
w art. 27 skreślony**

Art. 28.

1. Na stopień wojskowy młodszego chorążego (młodszego chorążego marynarki) mianuje się absolwentów szkół chorążych, kształcących kandydatów na chorążych zawodowych.
2. Na stopień wojskowy plutonowego (bosmanmata) mianuje się absolwentów szkół podoficerskich, kształcących kandydatów na podoficerów zawodowych.

Art. 29.

1. Mianowanie żołnierza zawodowego na kolejny stopień wojskowy w czasie pokoju może nastąpić stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od okresu służby na stanowisku służbowym i w posiadanym stopniu wojskowym oraz od opinii służbowej.
2. Żołnierz zawodowy, z zastrzeżeniem ust. 3, może być mianowany na kolejny stopień wojskowy, jeżeli:
 - 1) ma odpowiedni okres służby w posiadanym stopniu wojskowym, który w czasie pokoju wynosi co najmniej:
 - a) w korpusie oficerów zawodowych, w stopniu:
 - podporucznika (podporucznika marynarki) - 3 lata,
 - porucznika (porucznika marynarki) - 4 lata,
 - kapitana (kapitana marynarki) - 5 lat,
 - majora (komandora podporucznika) - 5 lat,
 - podpu³kownika (komandora porucznika) - 4 lata,
 - pu³kownika (komandora) - 4 lata,
 - genera³a brygady (kontradmira³a) - 3 lata,
 - genera³a dywizji (wiceadmira³a) - 3 lata,
 - genera³a broni (admira³a floty) - 3 lata,
 - b) w korpusie chor¹ych zawodowych, w stopniu:
 - m³odsze³go chor¹ego (m³odsze³go chor¹ego marynarki) - 4 lata,
 - chor¹ego (chor¹ego marynarki) - 4 lata,
 - starsze³go chor¹ego (starsze³go chor¹ego marynarki) - 4 lata,
 - m³odsze³go chor¹ego sztabowe³go (m³odsze³go chor¹ego sztabowe³go marynarki) - 4 lata,
 - chor¹ego sztabowe³go (chor¹ego sztabowe³go marynarki) - 5 lat,
 - c) w korpusie podoficerów zawodowych, w stopniu:
 - plutonowe³go (bosmanmata) - 3 lata,
 - starsze³go plutonowe³go (starsze³go bosmanmata) - 4 lata,
 - sier¹anta (bosmana) - 4 lata,
 - starsze³go sier¹anta (starsze³go bosmana) - 5 lat,
 - sier¹anta sztabowe³go (bosmana sztabowe³go) - 5 lat,
 - 2) posiada co najmniej dobrą ogólną ocenę w opinii służbowej.
3. Oficer może być mianowany na kolejny stopień wojskowy, jeżeli przez co najmniej 2 lata zajmował stanowisko służbowe o stopniu etatowym równym lub wyższym od stopnia, na który ma nastąpić mianowanie.
4. O mianowanie żołnierza zawodowego na kolejny stopień wojskowy występuje z wnioskiem dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe.

5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, warunki i tryb mianowania na kolejne stopnie wojskowe do stopnia pułkownika (komandora) włącznie. **art. 30 skreślony**

Art. 31.

1. Żołnierz zawodowy może być mianowany na kolejny stopień wojskowy o rok wcześniej, niż wynika to z wymagań określonych w art. 29 ust. 2 pkt 1, jeżeli posiada wzorową ogólną ocenę w opinii służbowej i odpowiednie kwalifikacje do pełnienia służby na stanowisku służbowym o stopniu etatowym równym ze stopniem wojskowym, na który ma nastąpić mianowanie. Mianowanie może nastąpić wyłącznie w ramach korpusu, do którego żołnierz jest zaliczony.
2. Przepis ust. 1 nie narusza przepisów o dyscyplinie wojskowej dotyczących wcześniejszego mianowania na kolejny stopień wojskowy.

Art. 32.

Żołnierza zawodowego nie można mianować na kolejny stopień wojskowy, jeżeli toczy się przeciwko niemu postępowanie karne, w okresie próby orzeczonej w związku z warunkowym umorzeniem postępowania karnego, warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności lub warunkowym przedterminowym zwolnieniem albo w okresie odbywania kary ograniczenia wolności.

Art. 33.

Utrata lub obniżenie stopnia wojskowego oraz jego odzyskanie lub przywrócenie następuje na zasadach określonych w przepisach innych ustaw.

Art. 34.

1. Żołnierz zawodowy może być przeniesiony przez Ministra Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy do innego korpusu osobowego lub do innej grupy albo specjalności wojskowej, stosownie do posiadanych kwalifikacji:
 - 1) na swój wniosek,
 - 2) ze względu na stan zdrowia stwierdzony orzeczeniem wojskowej komisji lekarskiej,
 - 3) ze względu na potrzeby Sił Zbrojnych.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, warunki i tryb zaliczania lub przenoszenia żołnierzy zawodowych do innego korpusu osobowego lub grupy albo specjalności wojskowej.

Art. 35.

1. Żołnierza zawodowego wyznacza się na stanowisko służbowe stosownie do potrzeb Sił Zbrojnych, w zależności od kwalifikacji i opinii służbowej.
2. Minimalne wymagania kwalifikacyjne dla poszczególnych stanowisk służbowych są następujące:
 - 1) dla podoficera - ukończenie szkoły podoficerskiej,

- 2) dla chorążego - ukończenie szkoły chorążych,
- 3) dla oficera, z zastrzeżeniem ust. 4:
 - a) w przypadku stanowisk służbowych do stopnia etatowego kapitana (kapitana marynarki) włącznie - ukończenie wyższej szkoły oficerskiej albo wyższych studiów zawodowych w akademii wojskowej, a także odbycie niezbędnego na niektórych stanowiskach przeszkolenia kursowego,
 - b) w przypadku stanowisk służbowych o stopniu etatowym majora (komandora podporucznika) - ukończenie wyższych studiów zawodowych w wyższej szkole wojskowej i wyższego kursu specjalistycznego albo odbycie określonej praktyki lub stażu,
 - c) w przypadku stanowisk służbowych o stopniu etatowym podpułkownika (komandora porucznika) - ukończenie Akademii Obrony Narodowej albo studiów wyższych w akademii wojskowej,
 - d) w przypadku stanowisk służbowych o stopniu etatowym pułkownika (komandora) - ukończenie Akademii Obrony Narodowej i kursu taktyczno-operacyjnego (równorzędnego) albo akademii wojskowej i studiów podyplomowych,
 - e) w przypadku stanowisk służbowych o stopniu etatowym generała (admirala) - ukończenie podyplomowych studiów operacyjno-strategicznych.
3. Na równi ze świadectwem lub dyplomem szkoły lub uczelni wojskowej traktowane są:
 - 1) świadectwa lub dyplomy równorzędnych szkół lub uczelni niewojskowych,
 - 2) świadectwa lub dyplomy równorzędnych zagranicznych szkół lub uczelni wojskowych i niewojskowych.
4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się przy wyznaczaniu oficerów na stanowiska służbowe, których zajmowanie jest uzależnione od posiadania kwalifikacji lub spełnienia wymagań określonych w innych przepisach, które warunkują możliwość wykonywania niektórych zawodów, a w szczególności do stanowisk służbowych w sądach wojskowych, wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury, obsłudze prawnej, służbie zdrowia, duszpasterstwie i szkołach wojskowych.
5. Żołnierza zawodowego, z zastrzeżeniem ust. 6, wyznacza na stanowisko służbowe i zwalnia z tego stanowiska Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy, jeżeli przepisy innych ustaw nie stanowią inaczej.
6. Na stanowiska służbowe o stopniu etatowym generała (admirala) żołnierzy zawodowych wyznacza oraz zwalnia z nich Minister Obrony Narodowej.
7. Żołnierza zawodowego wyznacza się na stanowisko służbowe:
 - 1) o stopniu etatowym do stopnia pułkownika (komandora) włącznie - na okres wynikający z modelu przebiegu służby oficera zawodowego,
 - 2) o stopniu etatowym generała (admirala) - na 3 lata.
- 7a. Przepisu ust. 7 nie stosuje się do oficerów zawodowych zajmujących stanowiska sędziów w sądach wojskowych i prokuratorów w wojskowych jednostkach prokuratury.

- 7b. Oficera zawodowego po upływie okresu, o którym mowa w ust. 7, wyznacza się na to samo lub na inne stanowisko służbowe.
8. Wyznaczenie na niektóre stanowiska służbowe może być uzależnione od przeprowadzenia konkursu.

Art. 36.

1. Żołnierza zawodowego w służbie stałej zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:
 - 1) jeżeli otrzymał niedostateczną ogólną ocenę w opinii służbowej,
 - 2) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia służby w określonych jednostkach wojskowych albo na zajmowanym stanowisku służbowym,
 - 3) gdy zlikwidowano zajmowane przez niego stanowisko służbowe,
 - 4) gdy upłynął termin określony w decyzji o wyznaczeniu na stanowisko służbowe,
 - 5) gdy uprawomocniło się orzeczenie o wymierzeniu kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.
 2. Żołnierza zawodowego w służbie stałej można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego:
 - 1) jeżeli złożył wniosek o zwolnienie z zajmowanego stanowiska służbowego,
 - 2) jeżeli otrzymał mierną ogólną ocenę w opinii służbowej,
 - 3) w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych,
 - 4) jeżeli nie spełnia wymagań co do kwalifikacji niezbędnych na zajmowanym stanowisku służbowym.
 3. Niezależnie od przyczyn wymienionych w ust. 1 i 2 żołnierza zawodowego zajmującego stanowisko służbowe o stopniu etatowym generała (admirala) można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego, gdy otrzymał dostateczną ogólną ocenę w opinii służbowej.
 4. Żołnierza zawodowego zwolnionego ze stanowiska służbowego na podstawie przepisów:
 - 1) ust. 1 pkt 1, ust. 2 pkt 1, 2 i 4 albo ust. 3 - można wyznaczyć na niższe stanowisko służbowe,
 - 2) ust. 1 pkt 2-4 - można wyznaczyć na niższe stanowisko służbowe za jego pisemną zgodą,
 - 3) ust. 1 pkt 5 - wyznacza się na niższe stanowisko służbowe.
 5. W odniesieniu do oficerów zawodowych wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe może nastąpić wyłącznie wtedy, gdy jest to stanowisko służbowe o stopniu etatowym bezpośrednio niższym od dotychczas zajmowanego. W przypadku gdy oficer nie ma kwalifikacji do zajmowania stanowiska służbowego o stopniu etatowym bezpośrednio niższym od dotychczas zajmowanego, można go wyznaczyć na stanowisko w korpusie oficerów odpowiadającym jego kwalifikacjom.
- 5a. Chorąży zawodowy może być wyznaczony, za jego pisemną zgodą, na stanowisko służbowe o stopniu etatowym podoficera zawodowego.

6. Żołnierzowi zawodowemu w służbie stałej, który nie wyrazi pisemnej zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe, w przypadkach, o których mowa w ust. 4 pkt 2 lub stanowisko służbowe, o którym mowa w ust. 5a, można wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej.
7. Przez niższe stanowisko służbowe rozumie się:
 - 1) w stosunku do oficerów zawodowych - stanowisko, którego stopień etatowy jest niższy od stopnia etatowego poprzednio zajmowanego stanowiska służbowego,
 - 2) w stosunku do chorążych zawodowych i podoficerów zawodowych - stanowisko, które jest zaszeregowane do niższej grupy uposażenia niż poprzednio zajmowane stanowisko służbowe, z wyjątkiem przypadków, gdy żołnierzowi zachowano dotychczasową grupę uposażenia.

Art. 37.

1. Żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej wyznacza się na stanowisko służbowe określone w kontrakcie.
- 1a. Żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej zwalnia się z zajmowanego stanowiska służbowego:
 - 1) jeżeli otrzymał niedostateczną ogólną ocenę w opinii służbowej,
 - 2) jeżeli wojskowa komisja lekarska orzekła jego niezdolność do pełnienia służby w określonych jednostkach wojskowych albo na zajmowanym stanowisku służbowym,
 - 3) gdy zlikwidowano zajmowane przez niego stanowisko służbowe,
 - 4) gdy uprawomocniło się orzeczenie o wymierzeniu kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.
- 1b. Żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej można zwolnić z zajmowanego stanowiska służbowego:
 - 1) jeżeli złożył wniosek o zwolnienie z zajmowanego stanowiska służbowego,
 - 2) w przypadkach szczególnie uzasadnionych potrzebami Sił Zbrojnych.
2. Żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej:
 - 1) w przypadkach wymienionych w ust. 1a pkt 1 i 4 - wyznacza się na niższe stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej albo w innej miejscowości; jeżeli żołnierz odmówi pełnienia służby na niższym stanowisku, zwalnia się go z zawodowej służby wojskowej,
 - 2) w przypadkach wymienionych w ust. 1a pkt 2 i 3 oraz ust. 1b - przenosi się za jego pisemną zgodą na inne stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej albo w innej miejscowości; przepis art. 36 ust. 5a stosuje się odpowiednio; jeżeli żołnierz odmówi pełnienia służby na innym stanowisku służbowym, zwalnia się go z zawodowej służby wojskowej.

Art. 38.

1. Żołnierza zawodowego, prawomocnie zawieszono w wykonywaniu zawodu (specjalności zawodowej) albo pozbawiono prawa jego wykonywania przez organ samorządu zawodowego, zwalnia się, z zastrzeżeniem ust. 2, z zawodowej służby wojskowej.

2. Żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 1, można wyznaczyć na inne stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej, jeżeli przemawiają za tym potrzeby Sił Zbrojnych.

Art. 39.

Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe zasady i tryb wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk,
- 2) wymagania w zakresie ogólnej oceny w opinii służbowej dla żołnierzy zawodowych wyznaczanych na stanowiska służbowe,
- 3) model przebiegu służby oficera zawodowego, z uwzględnieniem stanowisk służbowych dla oficerów zawodowych w poszczególnych korpusach osobowych (rodzajach służb),
- 4) stanowiska służbowe, na które kandydatów wyłania się w drodze konkursu, warunki przystąpienia do konkursu, organizację i tryb jego przeprowadzania oraz skład komisji konkursowej.

Art. 40.

1. Dowódca jednostki wojskowej może delegować żołnierza zawodowego do wykonania zadań służbowych poza jednostką na czas nie dłuższy niż trzy miesiące w ciągu roku.
2. Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy może delegować żołnierza zawodowego na czas dłuższy, lecz nie przekraczający sześciu miesięcy w ciągu roku.
3. Delegowanie żołnierza - kobiety w okresie ciąży lub bezpośredniej opieki nad członkiem rodziny, który nie ukończył 16 lat życia, nie może nastąpić bez jej zgody.
4. Żołnierz delegowany pozostaje na stanowisku służbowym w dotychczasowej jednostce wojskowej.

Art. 41.

1. Żołnierzom zawodowym wydaje się wojskowy dokument osobisty stwierdzający pełnienie zawodowej służby wojskowej.
2. Minister Obrony Narodowej określa rodzaje i wzory wojskowych dokumentów osobistych, organy właściwe do ich wydawania oraz zasady dokonywania wpisów w tych dokumentach.

Art. 41a.

1. Organy wojskowe wyposażają żołnierzy zawodowych w karty i tabliczki tożsamości.
2. Karty tożsamości, o których mowa w ust. 1, wydawane żołnierzom zawodowym wyjeżdżającym w celach służbowych za granicę stanowią również dowód tożsamości, o którym mowa w art. III ust. 2 lit. a Umowy między Państwami - Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącej statusu ich sił zbrojnych,

- sporządzonej w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r. (Dz.U. z 2000 r. Nr 21, poz. 257).
3. Żołnierzom, o których mowa w ust. 2, wydaje się również indywidualny lub zbiorowy rozkaz wyjazdu.
 4. W kartach tożsamości, o których mowa w ust. 1, zamieszcza się:
 - 1) nazwisko i imię (imiona) posiadacza karty,
 - 2) datę urodzenia posiadacza karty,
 - 3) stopień wojskowy i oznaczenie legitymacji służbowej (wojskowego dokumentu osobistego) posiadacza karty,
 - 4) numer PESEL posiadacza karty,
 - 5) rodzaj służby posiadacza karty,
 - 6) grupę krwi posiadacza karty,
 - 7) fotografię i podpis posiadacza karty,
 - 8) suchy odcisk pieczęci urzędowej organu wystawiającego kartę,
 - 9) nazwę państwa wystawiającego kartę,
 - 10) serię i numer karty,
 - 11) elementy zabezpieczające kartę.
 5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje oraz wzory kart i tabliczek tożsamości wydawanych żołnierzom zawodowym, organy wojskowe właściwe do ich wydawania i ewidencjonowania, tryb ich ewidencjonowania, doręczania i postępowania w razie ich zniszczenia lub utraty, z uwzględnieniem przeznaczenia oraz wykorzystania kart i tabliczek tożsamości przez żołnierzy zawodowych, a także wzór rozkazu wyjazdu.

Rozdział 4

art. 42 skreślony

Szczególne obowiązki i uprawnienia służbowe żołnierzy zawodowych

Art. 43.

1. Żołnierz zawodowy ma szczególny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej i poświęcenia się służbie Narodowi i Ojczyźnie. Powinien być wzorem patriotyzmu i honoru, pełnić służbę lojalnie i sumiennie, być sprawiedliwym i dbałym dowódcą, opiekunem i wychowawcą, zdyscyplinowanym podwładnym, szczerym i dobrym kolegą.
2. Żołnierze zawodowi są obowiązani wykonywać rozkazy przełożonych i są odpowiedzialni za realizację powierzonych im zadań; jednakże nie wolno im wykonywać rozkazów, jeżeli łączyłoby się to z popełnieniem przestępstwa. Odpowiedzialność osobista podwładnych nie zwalnia przełożonych od ich własnej odpowiedzialności.

Art. 44.

1. Żołnierze zawodowi są obowiązani do noszenia w czasie wykonywania zadań służbowych umundurowania i oznak wojskowych.
2. Minister Obrony Narodowej określa:

- 1) wzory, zasady i sposób noszenia umundurowania i oznak wojskowych oraz zasady i sposób noszenia uzbrojenia,
- 2) przypadki, w których żołnierze zawodowi są zwolnieni od obowiązku noszenia umundurowania i oznak wojskowych w czasie wykonywania zadań służbowych,
- 3) zasady i sposób noszenia orderów, odznaczeń i odznak.

Art. 45.

1. Tytułem żołnierza zawodowego jest jego stopień wojskowy.
2. Żołnierz posiadający tytuł lub stopień naukowy albo tytuł oficera dyplomowanego, magistra, magistra inżyniera, lekarza lub równorzędny bądź inny tytuł zawodowy może używać go w sprawach służbowych tylko w publikacjach, korespondencji i przy podpisach.

Art. 46.

1. Żołnierze zawodowi są obowiązani zachować w tajemnicy wszystkie wiadomości, z którymi zapoznali się bezpośrednio lub w związku z odbywaniem czynnej służby wojskowej, jeżeli wiadomości te stanowią tajemnicę państwową lub służbową; za nieprzestrzeganie tajemnicy żołnierz zawodowy ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w odrębnych ustawach.
2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa zarówno w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej, jak i po zwolnieniu z niej.
3. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić żołnierza zawodowego przełożony o uprawnieniach co najmniej dowódcy okręgu wojskowego, a żołnierza zwolnionego z czynnej służby wojskowej - Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego upoważniony, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

Art. 47.

Żołnierze zawodowi są obowiązani uzyskać zezwolenie Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego upoważnionego na rozpowszechnianie rezultatów swej działalności naukowej, literackiej, artystycznej lub publicystycznej, zawierających wiadomości stanowiące tajemnicę państwową lub służbową, w trybie określonym przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 48.

1. Żołnierz zawodowy może pobierać naukę poza Siłami Zbrojnymi, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych.
2. W okresie pobierania nauki żołnierz zawodowy może otrzymywać pomoc od organów wojskowych. Pomoc ta jest udzielana wyłącznie w przypadkach, gdy żołnierz na pobieranie nauki uzyskał zezwolenie dowódcy jednostki wojskowej.
3. Minister Obrony Narodowej określa, jaka pomoc może być udzielana żołnierzom zawodowym pobierającym naukę, oraz warunki jej otrzymywania.

Art. 49.

1. Żołnierzowi zawodowemu nie wolno, z zastrzeżeniem ust. 3, podejmować prac zarobkowych.
2. Za pracę zarobkową w rozumieniu ust. 1 uważa się pracę osobiście świadczoną w ramach stosunku pracy lub z innego tytułu, o ile ma ona charakter stały bądź przynosi stały dochód.
3. Dowódca jednostki wojskowej może zezwolić żołnierzowi zawodowemu na wykonywanie pracy zarobkowej, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem zadań służbowych przez żołnierza oraz wpływa dodatnio na podwyższenie jego kwalifikacji, a także nie narusza prestiżu zawodu żołnierza.
4. Od obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę zarobkową jest zwolniony żołnierz zawodowy będący w stanie nieczynnym, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 21 ust. 2 pkt 1 i 2.
5. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 3, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 50.

1. Żołnierze zawodowi mogą wchodzić w skład władz spółek, fundacji i innych przedsiębiorców za zezwoleniem Ministra Obrony Narodowej.
2. Szczegółowe zasady i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ust. 1, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 51.

1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany uzyskać na wyjazd i pobyt za granicą zezwolenie Ministra Obrony Narodowej lub organu wojskowego przez niego określonego.
2. Żołnierze zawodowi mają prawo do otrzymywania paszportu na zasadach określonych w ustawie o paszportach, z tym że Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, stanowiska służbowe, z powodu zajmowania których żołnierze zawodowi są obowiązani uzyskać uprzednią zgodę właściwego organu wojskowego.
3. Szczegółowe zasady i tryb postępowania oraz właściwość organów w sprawach, o których mowa w ust. 1 i 2, określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 52.

1. Wymiar czasu służby żołnierzy zawodowych jest określony ich zadaniami służbowymi, z zachowaniem prawa do wypoczynku.
2. Rozkład czasu służby w tygodniu oraz zasady udzielania czasu wolnego za wykonywanie zadań służbowych poza normalnymi godzinami służby określa Minister Obrony Narodowej.

Art. 53.

1. Żołnierze zawodowi otrzymują w czasie pokoju corocznie urlop wypoczynkowy w wymiarze 30 dni kalendarzowych, w tym nie więcej niż cztery dni ustawowo wolne od pracy.
2. Jeżeli ważne względy służbowe nie pozwalają na udzielenie żołnierzowi urlopu wypoczynkowego w danym roku kalendarzowym, urlopu tego należy udzielić w ciągu pierwszych trzech miesięcy, a w wyjątkowych przypadkach - w ciągu pierwszych sześciu miesięcy następnego roku kalendarzowego.

Art. 54.

1. Żołnierz zawodowy, zajmujący określone stanowisko służbowe pracownika naukowego, naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub badawczego, otrzymuje corocznie dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 12 dni kalendarzowych.
2. Żołnierz zawodowy, zajmujący stanowisko służbowe sędziego lub prokuratora, otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy na zasadach i w wymiarze określonych w innych przepisach.
3. Żołnierz zawodowy, pełniący służbę w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia albo który osiągnął określony wiek lub staż służby bądź jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami służby wojskowej, otrzymuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze do 15 dni kalendarzowych rocznie.
4. Żołnierzowi zawodowemu może być udzielony urlop zdrowotny lub okolicznościowy, a żołnierzowi w służbie stałej - również urlop ze względów służbowych, a z innych ważnych przyczyn - urlop bezpłatny.
5. Żołnierz zawodowy może otrzymać zwolnienie od zajęć służbowych w razie konieczności sprawowania osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny, nie przekraczające jednak łącznie 60 dni w roku kalendarzowym.

Art. 55.

1. Żołnierza zawodowego można odwołać z urlopu wypoczynkowego z ważnych względów służbowych, a także wstrzymać udzielenie mu urlopu w całości lub w części. Termin urlopu może być także przesunięty na wniosek żołnierza zawodowego, umotywowany ważnymi względami.
2. Żołnierzowi zawodowemu odwołanemu z urlopu wypoczynkowego przysługuje zwrot kosztów spowodowanych odwołaniem.
3. Odwołanie żołnierza zawodowego z urlopu wypoczynkowego ze względów służbowych następuje na polecenie dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz pełni służbę.

Art. 56.

Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa:

- 1) szczegółowe zasady i tryb udzielania urlopów żołnierzom zawodowym,
- 2) szczegółowy wymiar urlopów, o których mowa w art. 54 ust. 3 i 4,

- 3) szczegółowe zasady i tryb odwoływania z urlopu wypoczynkowego i zwracania kosztów spowodowanych odwołaniem,
- 4) szczegółowe zasady, warunki i tryb udzielania żołnierzom zawodowym zwolnienia od zajęć służbowych w celu sprawowania przez nich osobistej opieki nad najbliższym członkiem rodziny.

art. 61 traci moc w zakresie uregulowanym (Dz.U. 1997 r. Nr 28, poz. 153 - art. 17 pkt 2) z dniem 1.01.1999
pkt 3 w ust. 1 w art. 61 skreślony

Art. 57.

Kobiety będące żołnierzami zawodowymi korzystają ze szczególnych uprawnień, które przysługują pracownikom według przepisów prawa pracy.

Art. 58.

1. Żołnierze zawodowi otrzymują uposażenie zapewniające im warunki oddania się wyłącznie powierzonym im zadaniom służbowym oraz zapewniające warunki godziwego życia.
2. Z tytułu pełnienia czynnej służby wojskowej żołnierz zawodowy otrzymuje jedno uposażenie i inne należności pieniężne, określone w ustawie o uposażeniu żołnierzy.

Art. 59.

1. Żołnierze zawodowi otrzymują umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie oraz - w określonych przypadkach - wyżywienie.
2. Minister Obrony Narodowej określa:
 - 1) zasady i normy umundurowania, wyekwipowania i uzbrojenia żołnierzy zawodowych,
 - 2) przypadki, w których żołnierzom zawodowym przysługuje wyżywienie, oraz normy tego wyżywienia,
 - 3) w porozumieniu z Ministrem Finansów - wysokość równoważników pieniężnych przysługujących w zamian za umundurowanie i wyżywienie.

Art. 60.

Żołnierz zawodowy oraz członkowie jego rodziny mają prawo do zakwaterowania oraz innych świadczeń z tym związanych, na zasadach określonych w przepisach o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

[Art. 61.

1. Żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin przysługują:

- 1) z zastrzeżeniem pkt 2, bezpłatna wojskowa pomoc lecznicza, a w określonych przypadkach bezpłatna pomoc lecznicza publicznych zakładów opieki zdrowotnej - w zakresie i na warunkach określonych w drodze rozporządzenia przez Ministrów Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej,*
- 2) zaopatrzenie w leki bezpłatnie, za opłatą ryczałtową lub za częściową odpłatnością oraz zaopatrzenie w artykuły sanitarne na zasadach i w zakresie określonych w odrębnej ustawie.*

2. *Za członków rodziny uprawnionych do bezpłatnej pomocy leczniczej uważa się małżonka i dzieci żołnierza zawodowego, odpowiadających warunkom określonym w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 1 pkt 1.*
3. *Prawo do bezpłatnej pomocy leczniczej może być przyznane również innym osobom pozostającym na utrzymaniu żołnierza - na warunkach, które zostaną określone w rozporządzeniu wydanym na podstawie ust. 1 pkt 1.]*

<Art. 61.

Żołnierze zawodowi są objęci obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego i korzystają ze świadczeń na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz.U. Nr 45, poz. 391).>

nowe brzmienie art. 61 wchodzi w życie z dniem 1.04.2003 r. (Dz.U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391)

<Art. 61

1. **Żołnierzom zawodowym przysługuje prawo do bezpłatnego, z wyjątkiem leczenia uzdrowiskowego sanatoryjnego, korzystania ze świadczeń publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej, a w określonych przypadkach również ze świadczeń zdrowotnych realizowanych przez inne zakłady opieki zdrowotnej.**
2. **Minister Obrony Narodowej może skierować żołnierza zawodowego do przeprowadzenia:**
 - a) **w zakładzie opieki zdrowotnej innym niż publiczny, leczenia lub badań diagnostycznych, których nie przeprowadza się w publicznych zakładach opieki zdrowotnej,**
 - b) **za granicą leczenia lub badań diagnostycznych, których nie przeprowadza się w kraju.**

Koszty tych świadczeń oraz koszty transportu żołnierza zawodowego są finansowane z budżetu państwa.
3. **Zaopatrzenie w produkty lecznicze i wyroby medyczne przysługuje żołnierzom zawodowym na podstawie recepty wystawionej przez lekarza lub felczera publicznego zakładu opieki zdrowotnej utworzonego przez Ministra Obrony Narodowej, a w określonych przypadkach również lekarza lub felczera innego zakładu opieki zdrowotnej.**
4. **Produkty lecznicze i wyroby medyczne wydaje się bezpłatnie żołnierzom zawodowym przyjętym do szpitali i innych zakładów opieki zdrowotnej przeznaczonych dla osób potrzebujących całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych oraz przy wykonywaniu zabiegów leczniczych, diagnostycznych i rehabilitacyjnych przez podmioty uprawnione do udzielania tych świadczeń, a także przy udzielaniu przez te podmioty pomocy doraźnej.**
5. **Przepisy art. 37, 38 i 48 ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050 i Nr 126, poz. 1382 i 1384 i Nr 154, poz. 1796) stosuje się odpowiednio.**

nowe brzmienie art. 61 wchodzi w życie z dniem 1.01.2004 r. (Dz.U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1801, 2002 r. Nr 200, poz. 1689)

6. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady, zakres i tryb korzystania ze świadczeń zdrowotnych przez żołnierzy zawodowych. Rozporządzenie powinno zawierać w szczególności szczegółowy zakres świadczeń zdrowotnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej utworzonych przez Ministra Obrony Narodowej oraz przypadki udzielania świadczeń zdrowotnych na rzecz żołnierzy przez inne zakłady opieki zdrowotnej.>

Art. 62.

1. Żołnierzowi zawodowemu oraz jego małżonkowi i dzieciom przysługuje prawo do przejazdu na koszt wojska raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem.
2. W razie niewykorzystania przysługującego przejazdu na koszt wojska, osoba uprawniona otrzymuje zryczałtowany ekwiwalent pieniężny w wysokości odpowiadającej cenie biletu kolejowego na odległość 500 km, z uwzględnieniem rodzaju i klasy pociągu.
3. Żołnierzowi zawodowemu, korzystającemu z zakwaterowania tymczasowego i posiadającemu rodzinę, przysługuje raz w miesiącu prawo przejazdu na koszt wojska do miejsca zamieszkania tej rodziny i z powrotem.
4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i warunki korzystania z uprawnień, o których mowa w ust. 1-3.
5. Osobom wymienionym w ust. 1 mogą być przyznane także inne świadczenia socjalno-bytowe, których rodzaj i zakres określa Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Finansów.

Art. 63.

Minister Obrony Narodowej może w drodze rozporządzenia, ograniczyć uprawnienia określone w art. 59 i 62 w stosunku do żołnierzy zawodowych w służbie stałej, którzy nie wykonują zadań służbowych z powodu udzielenia im urlopów, o których mowa w art. 54 ust. 4, albo przeniesienia ich w stan nieczynny.

Art. 64.

1. Żołnierz zawodowy, który posiada wymagane okresy służby wojskowej, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat.
2. Żołnierz zawodowy, który stał się inwalidą, otrzymuje zaopatrzenie z tytułu inwalidztwa.
3. W razie śmierci żołnierza członkowie jego rodziny otrzymują zaopatrzenie z tytułu utraty żywiciela.
4. Zasady przyznawania świadczeń wymienionych w ust.1-3 normują odrębne przepisy.

Art. 65.

Żołnierz zawodowy, który podczas lub w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych w czasie pokoju doznał wskutek wypadku trwałego uszczerbku na

zdrowiu, a w razie jego śmierci pozostali po nim członkowie rodziny otrzymują - niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego i innych świadczeń - jednorazowe odszkodowanie pieniężne w przypadkach i na zasadach określonych w ustawie o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową.

Rozdział 5

art. 66 skreślony

Publiczna działalność żołnierzy zawodowych

Art. 67.

Żołnierzowi zawodowemu przysługują wszelkie prawa obywatelskie do udziału w życiu publicznym, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawach.

Art. 68.

1. W czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej żołnierzom nie wolno:
 - 1) być członkiem partii politycznej ani stowarzyszenia lub innej organizacji o charakterze politycznym,
 - 2) brać udziału w działalności ruchów obywatelskich i innych ugrupowań obywateli o charakterze politycznym,
 - 3) brać udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym,
 - 4) prowadzić działalności politycznej, w tym rozpowszechniać publikacji dotyczących zagadnień politycznych.
2. Zastrzeżenie określone w ust. 1 pkt 3 nie dotyczy zgromadzeń związanych z wyborami władz państwowych i samorządowych.
3. Z chwilą powołania żołnierza do zawodowej służby wojskowej ustaje jego dotychczasowe członkostwo w partii politycznej albo w stowarzyszeniu lub innej organizacji o charakterze politycznym.

Art. 69.

1. Żołnierz zawodowy jest obowiązany poinformować dowódcę jednostki wojskowej o swojej przynależności do stowarzyszeń i innych organizacji krajowych działających poza wojskiem.
2. Przynależność żołnierza zawodowego do stowarzyszeń i innych organizacji zagranicznych lub międzynarodowych wymaga zezwolenia Ministra Obrony Narodowej lub organów wojskowych przez niego określonych.

Art. 70.

1. Żołnierzom zawodowym nie wolno tworzyć i zrzeszać się w związkach zawodowych. Obowiązkiem Państwa jest zagwarantowanie żołnierzowi zawodowemu godziwych warunków służby i uposażenia.
2. Przepis art. 68 ust. 3 stosuje się odpowiednio do związków zawodowych.

Art. 71.

1. Żołnierz zawodowy może kandydować do Sejmu i Senatu oraz na inne kierownicze stanowiska państwowe obsadzone na podstawie wyboru, a także prowadzić związaną z tym kampanię wyborczą.
2. Na czas trwania kampanii wyborczej, o której mowa w ust. 1, żołnierz zawodowy otrzymuje urlop okolicznościowy.
3. W czasie kampanii wyborczej, o której mowa w ust. 1, żołnierzom zawodowym nie wolno nosić umundurowania oraz odznak i oznak wojskowych.

Art. 72.

Żołnierz zawodowy może kandydować i wchodzić w skład organów samorządu terytorialnego albo organów samorządów zawodowych, utworzonych na podstawie innych ustaw.

Art. 73.

Ograniczenia określone w niniejszym rozdziale nie naruszają, zagwarantowanego odrębnymi ustawami żołnierzom zawodowym, prawa przynależności do kościołów i innych związków wyznaniowych, a także prawa uczestniczenia w czynnościach i obrzędach religijnych, wypełniania obowiązków religijnych i obchodzenia świąt religijnych oraz posiadania i korzystania z przedmiotów potrzebnych do uprawiania kultu i praktyk religijnych na terenie jednostek wojskowych, na pokładzie okrętów wojennych i wojskowych statków powietrznych oraz poza nimi.

Rozdział 6**Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej****Art. 74.**

1. Z zawodowej służby wojskowej zwalnia żołnierzy zawodowych Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy.
2. Właściwość organów wojskowych i tryb zwalniania z zawodowej służby wojskowej określa Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 75.

1. Żołnierza zawodowego zwalnia się z zawodowej służby wojskowej wskutek:
 - 1) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa,
 - 2) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej, z wyjątkiem przypadku przeniesienia w stan nieczynny na podstawie art. 21 ust. 2 pkt 2,
 - 3) osiągnięcia wieku, z zastrzeżeniem ust. 2:
 - a) przez podoficera, chorążego i oficera młodszego - 55 lat,
 - b) przez oficera starszego - 58 lat,
 - c) przez generała - 60 lat,

- d) przez żołnierza - kobietę, bez względu na posiadany stopień wojskowy - 50 lat,
 - 4) otrzymania dwóch kolejnych niedostatecznych ogólnych ocen w opiniach służbowych,
 - 5) upływu czasu służby określonego w kontrakcie, jeżeli nie nastąpi zawarcie kolejnego kontraktu lub powołanie do służby stałej,
 - 5a) upływu okresów pozostawania w rezerwie kadrowej, o których mowa w art. 20 ust. 2,
 - 6) niewyrażenia zgody na wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe w przypadku, o którym mowa w art. 37 ust. 2 pkt 1,
 - 7) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez żołnierza zawodowego lub organ wojskowy,
 - 8) upływu okresu próbnego, jeżeli żołnierz zawodowy lub właściwy organ wojskowy skorzystał z uprawnienia określonego w art. 14 ust. 1,
 - 8a) braku kwalifikacji niezbędnych do wyznaczenia go na stanowisko służbowe w korpusie kadry, do którego żołnierz ten jest zaliczany,
 - 9) utraty (pozbawienia) stopnia wojskowego,
 - 10) zastosowania prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego wydalenia z zawodowej służby wojskowej albo zakazu wykonywania zawodu żołnierza zawodowego,
 - 11) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z zawodowej służby wojskowej,
 - 12) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.
2. Żołnierza zawodowego, zajmującego stanowisko służbowe profesora zwyczajnego lub nadzwyczajnego w wyższej szkole wojskowej albo stanowisko służbowe profesora lub docenta w wojskowej jednostce badawczo-rozwojowej, zwalnia się z zawodowej służby wojskowej po osiągnięciu wieku 60 lat.
- 2a. Zwolnienie z powodu osiągnięcia wieku żołnierza zawodowego, będącego sędzią sądu wojskowego, określają przepisy - Prawo o ustroju sądów wojskowych.
- 2c. Zwolnienie z powodu osiągnięcia wieku żołnierza zawodowego, będącego **ust. 2b oraz ust. 3-5 w art. 75 skreślone** prokuratorem wojskowej jednostki organizacyjnej prokuratury, następuje po ukończeniu przez niego 60 lat.

Art. 76.

1. Żołnierza zawodowego można zwolnić z zawodowej służby wojskowej wskutek:
 - 1) nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat i osiągnięcia wieku:
 - a) przez podoficera i chorążego - 50 lat,
 - b) przez oficera młodszego - 52 lat,
 - c) przez oficera starszego - 55 lat,
 - d) przez generała - 57 lat,
 - 2) otrzymania niedostatecznej ogólnej oceny w opinii służbowej,

- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego) w przypadku nie wymienionym w art. 75 ust. 1 pkt 12,
 - 4) prawomocnego ukarania przez organ właściwego samorządu zawodowego karą zawieszenia lub pozbawienia prawa wykonywania zawodu (specjalności zawodowej).
2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej.
 3. Żołnierza zawodowego w służbie stałej, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat, można zwolnić za jego pisemną zgodą z zawodowej służby wojskowej.

Art. 77.

1. Żołnierz zawodowy pełniący służbę stałą w okresie próbnym lub służbę kontraktową w ramach pierwszego kontraktu, niezależnie od przyczyn określonych w art. 75 ust. 1 i art. 76 ust. 1, może być zwolniony z zawodowej służby wojskowej w razie:
 - 1) stwierdzenia w opinii służbowej, wydanej nie wcześniej niż po trzech miesiącach służby, braku przydatności do tej służby,
 - 2) niepełnienia obowiązków służbowych z powodu choroby co najmniej przez okres sześciu miesięcy.
2. Żołnierza zawodowego - kobiety nie można zwolnić z zawodowej służby wojskowej w okresie ciąży i w czasie urlopu macierzyńskiego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 75 ust. 1 pkt 5a i 7, gdy wypowiedzenia dokonała kobieta - żołnierz, oraz pkt 9-12, a także w art. 76 ust. 1 pkt 4.
3. W razie zamiaru zwolnienia żołnierza zawodowego z zawodowej służby wojskowej przez właściwy organ wojskowy wskutek osiągnięcia wieku, o którym mowa w art. 76 ust. 1 pkt 1, należy go o tym uprzedzić co najmniej na sześć miesięcy przed planowanym terminem jego zwolnienia.

Art. 78.

1. Żołnierz zawodowy może w każdym czasie, z zastrzeżeniem art. 79 i art. 80 ust. 1, wypowiedzieć stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej bez podawania przyczyny.
2. Dokonanie wypowiedzenia stosunku służbowego przez właściwy organ wojskowy może nastąpić:
 - 1) jeżeli żołnierz zawodowy w czasie zajmowania tego samego stanowiska służbowego (przebywania w tym samym okresie w rezerwie kadrowej albo dyspozycji) dwukrotnie odmówił przyjęcia równorzędnego lub wyższego stanowiska służbowego,
 - 2) jeżeli jednostka wojskowa, w której żołnierz zawodowy pełni zawodową służbę wojskową, podlega rozformowaniu lub zmniejszył się jej stan etatowy, a brak jest możliwości wyznaczenia go na inne stanowisko służbowe,
 - 3) w przypadku, o którym mowa w art. 36 ust. 6.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do żołnierzy zawodowych pełniących służbę na stanowiskach służbowych w jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 20a ust. 1.

Art. 79.

1. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego w służbie stałej, który odbył służbę obowiązkową, albo żołnierza zawodowego w służbie kontraktowej, wskutek dokonanego przez nich wypowiedzenia stosunku służbowego, następuje w ostatnim dniu sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia.
2. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego w okresie pełnienia służby obowiązkowej wskutek dokonanego przez niego wypowiedzenia stosunku służbowego następuje po upływie dwunastomiesięcznego terminu wypowiedzenia i pod warunkiem:
 - 1) przekazania do dyspozycji Wojskowej Agencji Mieszkaniowej zajmowanej osobnej kwatery stałej - jeżeli nie nabył uprawnień do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej z tytułu inwalidztwa pozostającego w związku ze służbą wojskową,
 - 2) zwrócenia równowartości kosztów, o których mowa w art. 80 ust. 1.
3. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej żołnierza zawodowego w okresie próbnym, wskutek dokonanego przez niego wypowiedzenia stosunku służbowego, następuje w ostatnim dniu trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.
4. Zwolnienie z zawodowej służby wojskowej, w przypadku określonym w art. 78 ust. 2 następuje w ostatnim dniu dziewięciomiesięcznego okresu wypowiedzenia.
5. Termin wypowiedzenia, o którym mowa w ust. 1-4, biegnie od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano wypowiedzenia.
6. Okresy wypowiedzenia stosunku służbowego, o których mowa w ust. 1-4, mogą być skracane za pisemną zgodą zwalnianego żołnierza zawodowego i właściwego organu wojskowego. Z pisemnym wnioskiem o skrócenie okresu wypowiedzenia może wystąpić żołnierz zawodowy lub właściwy organ wojskowy.

Art. 80.

1. Żołnierz zawodowy zwolniony z zawodowej służby wojskowej w okresie pełnienia służby obowiązkowej, o której mowa w art. 12 ust. 1 i 2, z powodu wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez żołnierza albo z przyczyn określonych w art. 75 ust. 1 pkt 9-12 lub art. 76 ust. 1 pkt 3 i 4 jest obowiązany zwrócić równowartość kosztów zakwaterowania, wyżywienia i umundurowania, poniesionych w czasie studiów lub nauki.
2. Minister Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia:
 - 1) określa równowartość kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz zasady i tryb ich zwracania,

- 2) może określać przypadki, w których żołnierz zawodowy jest zwolniony od obowiązku zwrotu równowartości kosztów, o których mowa w ust. 1.

Art. 81.

W razie uchylenia prawomocnego wyroku sądu skazującego żołnierza na karę pozbawienia wolności (aresztu wojskowego), degradację lub obniżenie stopnia wojskowego oraz umorzenia lub warunkowego umorzenia postępowania karnego albo wydania wyroku uniewinniającego, ulegają uchyleniu skutki tych kar, jakie wynikły dla żołnierza z tego skazania. Przywrócenie do zawodowej służby wojskowej następuje jednak na wniosek żołnierza, o ile spełnia on wymogi w zakresie wieku oraz zdolności fizycznej i psychicznej.

Art. 82.

W zakresie zwalniania z zawodowej służby wojskowej żołnierzy, których stosunek służbowy lub wykonywanie zawodu unormowane jest w odrębnych przepisach, stosuje się również te przepisy.

Art. 84.

art. 83 skreślony

Żołnierzom zawodowym zwolnionym z zawodowej służby wojskowej przysługuje odprawa, uposażenie oraz inne należności związane ze zwolnieniem z tej służby według zasad określonych w ustawie o uposażeniu żołnierzy.

Art. 85.

1. Żołnierzowi zawodowemu zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej i członkom rodziny pozostałym po żołnierzu zmarłym w czasie pełnienia zawodowej służby wojskowej, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych dla żołnierzy zawodowych i ich rodzin przez okres jednego roku od dnia zwolnienia żołnierza ze służby lub od dnia jego śmierci. W szczególnych przypadkach Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy może przyznać prawo do tych świadczeń przez dłuższy okres.
2. Bezpłatne świadczenia zdrowotne, o których mowa w ust. 1, nie przysługują żołnierzowi zawodowemu zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej z przyczyn określonych w art. 75 ust. 1 pkt 1, 4 i 9-12, art. 76 ust. 1 pkt 4 oraz art. 77 ust. 1 pkt 1 oraz członkom jego rodziny. Osobom tym przysługuje prawo do świadczeń zdrowotnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej na zasadach przewidzianych dla pracowników, z którymi stosunek pracy został rozwiązany, jeżeli nie mają prawa do świadczeń zdrowotnych z innego tytułu.
3. Uprawnienia do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych:
 - 1) żołnierzy zawodowych zwolnionych z zawodowej służby wojskowej i członków ich rodzin,
 - 2) członków rodzin pozostałych po żołnierzach zawodowych zmarłych w czasie pełnienia służby

- którzy nabyli prawo do zaopatrzenia emerytalnego przewidzianego w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, określają te przepisy.

Art. 86.

Żołnierzowi zawodowemu zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej i członkom jego rodziny oraz członkom rodziny pozostałym po zmarłym żołnierzu zawodowym przysługuje prawo do zakwaterowania, na zasadach określonych w przepisach o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 87.

Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady i tryb zwalniania żołnierzy z zawodowej służby wojskowej.

Art. 88.

1. Żołnierz zawodowy zwolniony z zawodowej służby wojskowej z powodu:
 - 1) orzeczenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej,
 - 2) upływu terminu zakończenia służby określonego w kontrakcie, jeżeli żołnierz pełnił służbę co najmniej przez okres trwania dwóch kontraktów,
 - 3) upływu terminu wypowiedzenia stosunku służbowego dokonanego przez żołnierza zawodowego lub właściwy organ wojskowy, z wyjątkiem przypadku wypowiedzenia stosunku służbowego przez żołnierza w okresie służby obowiązkowej,
 - 4) nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat i osiągnięcia wieku, o którym mowa w art. 76 ust. 1 pkt 1,
 - 5) wyrażenia przez żołnierza w służbie stałej zgody na zwolnienie z zawodowej służby wojskowej, w przypadku określonym w art. 76 ust. 3- korzysta z pierwszeństwa w zatrudnieniu, w szczególności na stanowisku pracy związanym z obronnością kraju.
2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska pracy związane z obronnością kraju.
3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb kierowania żołnierzy zawodowych zwolnionych z zawodowej służby wojskowej do pracy na stanowiska, o których mowa w ust. 2.
4. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrami Pracy i Polityki Socjalnej oraz Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb przyuczenia do zawodu lub przekwalifikowania żołnierzy, o których mowa w ust. 1.

Art. 88a.

1. Żołnierz zawodowy, o którym mowa w art. 88 ust. 1, z wyjątkiem tego, który nabył uprawnienia do emerytury wojskowej w pełnej wysokości, może

korzystać z pomocy w zakresie przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy, realizowanych przez wyspecjalizowane organy wojskowe.

2. W ramach pomocy określonej w ust. 1 mogą być pokrywane koszty:
 - 1) przekwalifikowania zawodowego (przyuczenia do zawodu), doradztwa zawodowego lub odbywania praktyk zawodowych,
 - 2) przejazdów z miejsca zamieszkania żołnierza zawodowego do ośrodków szkolenia, w których następuje przekwalifikowanie zawodowe (przyuczenie do zawodu), lub miejsca odbywania praktyk zawodowych,
 - 3) zakwaterowania w okresie szkolenia (przyuczenia do zawodu) lub odbywania praktyk zawodowych.
3. Przekwalifikowanie zawodowe (przyuczenie do zawodu) może być realizowane, za zgodą właściwych organów wojskowych, w niewojskowych ośrodkach szkolenia w drodze całkowitej lub częściowej refundacji kosztów.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do żołnierzy zawodowych, którym wypowiedziano stosunek służbowy w trybie określonym w art. 78 ust. 2.
5. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i warunki korzystania z uprawnień, o których mowa w ust. 1-3.

Art. 89.

1. Okres pełnienia zawodowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Jeżeli żołnierz podjął pracę w ciągu dwunastu miesięcy od dnia zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego w roku kalendarzowym, w którym podjął pracę.
2. Urlop wypoczynkowy, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje za rok kalendarzowy, w którym żołnierz zawodowy wykorzystał urlop wypoczynkowy przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej lub gdy otrzymał za ten urlop ekwiwalent pieniężny.

Art. 90.

2. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej w czasie pokoju przenosi się do rezerwy, jeżeli ze względu na wiek podlegają obowiązkowi służby wojskowej i zostali uznani za zdolnych do tej służby. Żołnierze ci mogą używać posiadanych stopni wojskowych z określeniem "w rezerwie". **ust. 1 w art. 90 skreślony**
3. Żołnierzy zwolnionych z zawodowej służby wojskowej, którzy ze względu na wiek albo stan zdrowia nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej, przenosi się w stan spoczynku. Żołnierze ci mogą używać posiadanych stopni wojskowych z określeniem "w stanie spoczynku".

Rozdział 7**Służba wojskowa kandydatów na żołnierzy zawodowych****Art. 91.**

1. Kandydaci na żołnierzy zawodowych pełnią czynną służbę wojskową jako służbę kandydacką.
2. Do służby kandydackiej może być powołana, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, osoba posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie, odpowiednią zdolność psychiczną i fizyczną do zawodowej służby wojskowej, wiek co najmniej 17 lat i odpowiednie wykształcenie, po złożeniu pisemnego zobowiązania do pełnienia zawodowej służby wojskowej po ukończeniu szkoły.
3. Warunkiem powołania osób, które nie ukończyły 18 lat życia, jest zgoda ich ustawowego opiekuna.
4. Osobę ubiegającą się o powołanie do służby kandydackiej kieruje się do wojskowej komisji lekarskiej w celu ustalenia zdolności do zawodowej służby wojskowej.
6. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia szczegółowe zasady, tryb i warunki powoływania do służby kandydackiej. **ust. 5 w art. 91 skreślony**

Art. 92.

1. Osoby powołane do służby kandydackiej stają się żołnierzami w czynnej służbie wojskowej z dniem stawienia się do tej służby.
2. Z dniem stawienia się do służby kandydackiej żołnierze otrzymują bez szczególnego nadania tytuł:
 - 1) podchorążego, jeżeli kształcą się w wyższej szkole wojskowej,
 - 2) kadeta, jeżeli kształcą się w szkole chorążych zawodowych,
 - 3) elewa, jeżeli kształcą się w podoficerskiej szkole zawodowej.

Art. 93.

1. Kandydatów na żołnierzy zawodowych kształci się w szkołach wojskowych. Kandydaci mogą być kierowani na studia lub naukę również do szkół niewojskowych.
2. Kandydaci na żołnierzy zawodowych do służby w orkiestrach wojskowych mogą odbywać naukę w tych orkiestrach.

Art. 94.

1. Szkołami wojskowymi kształcącymi kandydatów na podoficerów i chorążych zawodowych są podoficerskie szkoły zawodowe i szkoły chorążych zawodowych.
2. Szkołami wojskowymi kształcącymi kandydatów na oficerów zawodowych są działające na podstawie odrębnej ustawy wyższe szkoły wojskowe (wyższe szkoły oficerskie i akademie wojskowe).

Art. 95.

1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) szczegółowe zasady i warunki przyjmowania do szkół chorążych zawodowych i podoficerskich szkół zawodowych,
 - 2) czas trwania nauki w szkołach chorążych zawodowych i podoficerskich szkołach zawodowych, szczególne zasady składania egzaminów dyplomowych i końcowych oraz odbywania praktyk, tytuły przysługujące absolwentom tych szkół oraz wzory dyplomów i świadectw stwierdzających ich ukończenie,
 - 3) wysokość opłat z tytułu egzaminów wstępnych i sprawdzianów dla ubiegających się o przyjęcie do szkół wojskowych oraz szczególne zasady ich pobierania.
2. Minister Obrony Narodowej, w drodze zarządzenia:
 - 1) tworzy i znosi szkoły chorążych zawodowych i podoficerskie szkoły zawodowe,
 - 2) określa organizację i podstawowe założenia procesu kształcenia w szkołach chorążych zawodowych i podoficerskich szkołach zawodowych.

Art. 96.

1. W szkołach chorążych zawodowych i podoficerskich szkołach zawodowych może być prowadzone nauczanie odpowiednio w zakresie średniej szkoły zawodowej lub zasadniczej szkoły zawodowej.
2. W sprawach, o których mowa w art. 95 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, związanych z nauczaniem w zakresie średniej szkoły zawodowej lub zasadniczej szkoły zawodowej oraz uzyskiwaniem kwalifikacji wynikających z ukończenia tych szkół, Minister Obrony Narodowej działa w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej.

Art. 97.

1. Dla słuchacza wyższej szkoły wojskowej początkowe dwanaście miesięcy służby kandydackiej jest okresem próbnym.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, okresy próbne dla słuchaczy szkół chorążych zawodowych i podoficerskich szkół zawodowych.

Art. 98.

1. Stopniami wojskowymi kandydatów na żołnierzy zawodowych są stopnie ustanowione w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Osoba powołana do służby kandydackiej otrzymuje bez szczególnego nadania stopień wojskowy szeregowego z dniem stawienia się do tej służby. Nadanie kolejnego stopnia wojskowego następuje w drodze mianowania.
3. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia zasady, warunki i tryb mianowania na kolejne stopnie wojskowe kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz organy wojskowe właściwe w tych sprawach.

4. Kandydat na żołnierza zawodowego traci stopień wojskowy w razie:

- 1) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa,
- 2) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia praw publicznych lub degradacji.

Art. 99.

1. Kandydaci na żołnierzy zawodowych otrzymują:

- 1) uposażenie i inne należności pieniężne oraz zakwaterowanie określone odpowiednio w ustawach o uposażeniu żołnierzy i zakwaterowaniu sił zbrojnych,
- 2) wyżywienie, umundurowanie, wyekwipowanie i uzbrojenie; przepis art. 59 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2. Kandydatom na żołnierzy zawodowych przysługują:

[1) bezpłatna wojskowa pomoc lecznicza, a w określonych przypadkach bezpłatna pomoc lecznicza publicznych zakładów opieki zdrowotnej - w zakresie i na warunkach określonych w drodze rozporządzenia przez Ministrów Obrony Narodowej oraz Zdrowia i Opieki Społecznej,]

<1) świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w ustawie o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,>

- 2) ulgi przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego na zasadach określonych w innych przepisach.

3. Do kandydatów na żołnierzy zawodowych stosuje się odpowiednio przepisy art. 41a, 44, 46-48, 51, 65 i 67-73.

Art. 100.

Kandydatom na żołnierzy zawodowych oraz członkom ich rodzin przysługują szczególne uprawnienia i ulgi przewidziane w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej dla żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i członków ich rodzin, z wyjątkiem uprawnień do zasiłków przewidzianych w art. 128 ust. 1 tej ustawy. Należności i opłaty przewidziane w art. 131 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy wypłacają organy wojskowe.

Art. 101.

1. Na naukę do szkół wojskowych kształcących kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz do orkiestr wojskowych mogą być przyjęci - za zgodą przedstawiciela ustawowego - również małoletni, którzy nie ukończyli 17 lat życia, posiadający odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do odbywania nauki w szkołach i orkiestrach wojskowych, jeżeli złożą zobowiązanie do pełnienia zawodowej służby wojskowej po ukończeniu nauki.
2. Małoletni przyjęci na naukę zgodnie z ust. 1 nie są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej do czasu ukończenia 17 lat życia. Po ukończeniu 17 lat życia powołuje się ich do służby kandydackiej, jeżeli zostaną uznani za zdolnych do zawodowej służby wojskowej.
3. Minister Obrony Narodowej określa w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej w drodze rozporządzenia zasady orzekania o zdolności

**nowe brzmienie pkt 1
w ust. 2 w art. 99
wchodzi w życie z
dnem 1.04.2003 r.
(Dz.U. z 2003 r. Nr
45, poz. 391)**

fizycznej i psychicznej małoletnich do odbywania nauki w szkołach i orkiestrach wojskowych.

4. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia warunki przyjmowania małoletnich na naukę do szkół i orkiestr wojskowych oraz prawa, obowiązki i przebieg nauki uczniów nie będących żołnierzami w czynnej służbie wojskowej.
5. Po ukończeniu nauki i mianowaniu kandydata na stopień wojskowy w odpowiednim korpusie powołuje się go do zawodowej służby wojskowej.

Art. 102.

1. Kandydata na żołnierza zawodowego zwalnia się ze służby kandydackiej wskutek:
 - 1) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa,
 - 2) ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej,
 - 3) stwierdzenia w opinii służbowej braku kwalifikacji na żołnierza zawodowego,
 - 4) niedostatecznych postępów w nauce,
 - 5) prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej usunięcia z czynnej służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.
2. Kandydata na żołnierza zawodowego można zwolnić ze służby kandydackiej na jego wniosek wniesiony w okresie próbnym, a po upływie tego okresu - w przypadku zasługującym na szczególne uwzględnienie.
3. W razie zwolnienia ze służby kandydackiej okres tej służby zalicza się żołnierzowi do czasu trwania zasadniczej służby wojskowej określonej w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 103.

1. Kandydata na żołnierza zawodowego wyдалa się ze służby kandydackiej wskutek:
 - 1) skazania prawomocnym wyrokiem sądu na karę pozbawienia wolności albo aresztu wojskowego,
 - 2) zastosowania prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego pozbawienia praw publicznych albo degradacji,
 - 3) zaniedbywania nauki lub innych obowiązków służbowych.
2. Kandydata na żołnierza zawodowego można zwolnić ze służby kandydackiej wskutek zastosowania prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego obniżenia stopnia wojskowego.
3. Minister Obrony Narodowej lub organ wojskowy przez niego określony może zezwolić na pozostanie żołnierza w służbie kandydackiej w razie skazania go na karę pozbawienia wolności (w tym również na karę aresztu wojskowego) z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.
4. Przepis art. 102 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 104.

1. Kandydatów na żołnierzy zawodowych, którzy ukończyli szkołę wojskową albo studia lub naukę w szkole niewojskowej, mianuje się po ukończeniu nauki (studiów) na stopień wojskowy w odpowiednim korpusie.
2. Słuchacze akademii wojskowych mogą być mianowani na pierwszy stopień wojskowy w korpusie oficerów również przed ukończeniem studiów w przypadkach określonych przez Ministra Obrony Narodowej w drodze rozporządzenia.

Art. 105.

1. Słuchacze szkół wojskowych będący kandydatami na żołnierzy zawodowych mogą być zobowiązani do zwrotu równowartości kosztów wyżywienia, umundurowania i zakwaterowania otrzymanych w czasie studiów lub nauki, w przypadku wydalenia ich ze służby kandydackiej lub zwolnienia ich z tej służby na ich wniosek.
2. O obowiązku zwrotu kosztów, o których mowa w ust. 1, orzeka komendant szkoły wojskowej.

Art. 106.

Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia:

- 1) przebieg służby kandydackiej, zasady i tryb opiniowania kandydatów na żołnierzy zawodowych, ich obowiązki i uprawnienia nie uregulowane w ustawie oraz tryb postępowania związany ze zwalnianiem i wydalaniem ze szkoły wojskowej,
- 2) równowartość kosztów, o których mowa w art. 105 ust. 1, oraz zasady ich zwracania, a także może określać przypadki, w których od słuchacza zwolnionego z czynnej służby wojskowej nie dochodzi się ich zwrotu.

Rozdział 7a**Służba wojskowa żołnierzy zawodowych po ogłoszeniu mobilizacji
i w czasie wojny****Art. 106a.**

Do żołnierzy zawodowych po ogłoszeniu mobilizacji i w czasie wojny stosuje się przepisy ustawy, z wyłączeniem art. 4 ust. 2, art. 8 ust. 2 i 3, art. 9 pkt 2, art. 12-16, art. 17 ust. 3, art. 18, art. 20 ust. 2 i 4, art. 20a-24, art. 25 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, 3 i 5, art. 27-31, art. 34, art. 35, art. 36 ust. 4 pkt 2 i ust. 6, art. 37-39, art. 40 ust. 2-4, art. 46 ust. 3, art. 47-51, art. 52 ust. 2, art. 53-57, art. 62, art. 63, art. 68 ust. 2, art. 71, art. 72, art. 74, art. 75 ust. 1 pkt 3-8 i ust. 2, art. 76-80, art. 88, art. 88a, art. 90, art. 91 ust. 2-6, art. 92, art. 95-97, art. 98 ust. 2 i 3, art. 99 ust. 3, art. 101 ust. 1-4, art. 102 ust. 2 i 3, art. 103 ust. 2-4, art. 104 ust. 2 i art. 105-108 oraz z uwzględnieniem przepisów niniejszego rozdziału.

Art. 106b.

1. Żołnierz zawodowy w służbie kontraktowej pełni dalej czynną służbę wojskową jako służbę stałą.
2. Absolwenta szkoły wojskowej, powołanego do służby kandydackiej w czasie pokoju, powołuje się do zawodowej służby wojskowej pełnionej jako służba stała.
3. Żołnierz zawodowy może być wyznaczony do pełnienia służby na odpowiednim stanowisku służbowym w jednostce organizacyjnej poza resortem obrony narodowej.
4. Żołnierza zawodowego nie przenosi się w stan nieczynny, a przebywający w stanie nieczynnym powraca w stan czynny bez odrębnego powołania.

Art. 106c.

Żołnierz zawodowy oraz kandydat na żołnierza zawodowego pozostają w czynnej służbie wojskowej do dnia zwolnienia ich z tej służby.

Art. 106d.

Organy wojskowe uprawnione do mianowania żołnierzy zawodowych na stopnie wojskowe określają odrębne przepisy.

Art. 106e.

1. Żołnierz zawodowy może być mianowany na kolejny stopień wojskowy po przesłużeniu w stopniu:
 - 1) podoficera - 6 miesięcy,
 - 2) chorążego - 8 miesięcy,
 - 3) oficera młodszego - 10 miesięcy,
 - 4) oficera starszego i generała (admirala) - 12 miesięcy.
2. Za dokonanie czynu świadczącego o szczególnym męstwie lub za wyjątkowe zasługi można mianować żołnierza zawodowego na wyższy stopień wojskowy niezależnie od warunków określonych w ust. 1.

Art. 106f.

Żołnierz zawodowy może otrzymać urlop:

- 1) okolicznościowy - w wymiarze do 15 dni w roku kalendarzowym,
- 2) w drodze wyróżnienia - na podstawie przepisów o dyscyplinie wojskowej,
- 3) zdrowotny - na podstawie innych przepisów.

Art. 106g.

Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić żołnierza zawodowego przełożony o uprawnieniach co najmniej dowódcy korpusu.

Art. 106h.

1. Żołnierz zawodowy zwolniony z zawodowej służby wojskowej pełni nadal czynną służbę wojskową, z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2.
2. Żołnierz zawodowy zwolniony z zawodowej służby wojskowej z powodu utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa podlega zwolnieniu także z czynnej służby wojskowej.

Art. 106i.

1. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb:
 - 1) przenoszenia żołnierzy zawodowych do dyspozycji oraz pełnienia służby wojskowej w okresie przebywania w dyspozycji,
 - 2) postępowania przy wyznaczaniu żołnierzy zawodowych do pełnienia służby poza resortem obrony narodowej, **pkt 1 i 6 w ust. 1a w art. 107 utraciły moc - obw. Prez. TK (Dz.U. z 1999 r. Nr 1, poz.7)**
 - 3) opiniowania żołnierzy zawodowych, zapoznawania ich z opinią służbową oraz wnoszenia i rozpatrywania odwołań,
 - 4) mianowania żołnierzy zawodowych na kolejne stopnie wojskowe do stopnia pułkownika (komandora) włącznie,
 - 5) wyznaczania żołnierzy zawodowych na stanowiska służbowe i zwalniania z tych stanowisk, **art. 108 skreślony**
 - 6) powoływania w przypadkach szczególnych do zawodowej służby wojskowej,
 - 7) udzielania urlopów żołnierzom zawodowym oraz odwoływania z tych urlopów,
 - 8) zwalniania z zawodowej służby wojskowej.
2. Organem właściwym w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, 6 i 8, jest Minister Obrony Narodowej lub określony przez niego organ wojskowy.

Rozdział 8
Przepisy i końcowe**Art. 107.**

1. Od decyzji wydanych przez organy wojskowe w sprawach określonych w ustawie żołnierz zawodowy (kandydat na żołnierza zawodowego) może wnieść odwołanie do organu wojskowego wyższego stopnia na zasadach określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, a także, z zastrzeżeniem ust. 1a, skargę do sądu administracyjnego.
 - 1a. Skarga, o której mowa w ust. 1, nie może być wniesiona na decyzje w sprawach:
 - 2) wyznaczenia (zwolnienia) lub przeniesienia na stanowisko służbowe,
 - 3) mianowania na stopień wojskowy,
 - 4) przeniesienia do innego korpusu osobowego lub do innej grupy albo specjalności wojskowej,
 - 5) delegowania do wykonywania zadań służbowych poza jednostką,

2. Minister Obrony Narodowej określa w drodze rozporządzenia organy wojskowe wyższego stopnia w rozumieniu art. 17 Kodeksu postępowania administracyjnego, właściwe w sprawach określonych w ustawie.